

**КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА**

Факультет фізичної культури, кафедра теорії і методики фізичного виховання
Педагогічний факультет, кафедра педагогіки та управління навчальним закладом
Факультет спеціальної освіти, психології та соціальної роботи, кафедра
психології освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри теорії і методики
фізичного виховання

 Юрій ЮРЧИШИН
«__» «_____» 2023 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри педагогіки та управління
навчальним закладом (згідно з наказом
ректора від 31.08.2023 р. №116-ОД – кафедра
педагогіки та менеджменту освіти)

 Геннадій БЕСАРАБЧУКУК

«29» «серпня» 2023 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри психології освіти

 Тетяна ДУТКЕВИЧ
«22» «червня» 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
ООК 27.01 «НАВЧАЛЬНА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА»
підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою
«Середня освіта (Фізична культура)»
зі спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура)
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

мова навчання – українська

Розробники робочої програми:

Геннадій БЕСАРАБЧУК, завідувач, доцент кафедри педагогіки та управління навчальним закладом (згідно з наказом ректора від 31.08.2023 р. №116-ОД – кафедра педагогіки та менеджменту освіти), кандидат педагогічних наук.

Наталія ПАНЧУК, доцент кафедри психології освіти, кандидат психологічних наук, доцент.

Ухвалено на засіданні кафедри теорії і методики фізичного виховання
Протокол №__ від __ __ 2023 р.

Завідувач кафедри Юрій ЮРЧИШИН

Ухвалено на засіданні кафедри педагогіки та управління навчальним закладом (згідно з наказом ректора від 31.08.2023 р. №116-ОД – кафедра педагогіки та менеджменту освіти)

Протокол №7 від 29 серпня 2023 р

Завідувач кафедри Геннадій БЕСАРАБЧУК

Ухвалено на засіданні кафедри психології освіти

Протокол №6 від 22 червня 2023 р.

Завідувач кафедри Тетяна ДУТКЕВИЧ

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми Аліна БОДНАР

ВСТУП

Робоча програма ООК 27.01 «Навчальна психолого-педагогічна практика» укладена кафедрою педагогіки та управління навчальним закладом педагогіки та управління навчальним закладом (згідно з наказом ректора від 31.08.2023 р. №116-ОД – кафедра педагогіки та менеджменту освіти) і кафедрою психології освіти відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Фізична культура)» зі спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Мета навчальної психолого-педагогічної практики: формування компетентностей здобувачів вищої освіти шляхом ознайомлення їх зі специфікою майбутнього фаху для застосування в практиці організації освітнього процесу з учнівським колективом.

Основні завдання навчальної психолого-педагогічної практики:

- формувати у здобувачів вищої освіти загальні й спеціальні (фахові) компетентності та професійно значущі якості особистості;
- ознайомити здобувачів вищої освіти з сучасними технологіями освітньої діяльності, її психолого-педагогічними та організаційними умовами в закладах освіти та інноваційним педагогічним досвідом для сприяння їхній успішній адаптації до майбутньої професійної діяльності;
- навчити здобувачів вищої освіти проводити психолого-педагогічне спостереження, працювати в команді, збирати необхідну інформацію, проводити відповідний аналіз для залучення їх до науково-дослідницької педагогічної діяльності;
- сприяти вивченню здобувачами вищої освіти наявних засобів навчання з фаху (устаткування, обладнання спортивних залів) та особливостей їх використання освітньому процесі з урахуванням індивідуальних особливостей його учасників, навчально-методичного, інформаційного забезпечення та ін. у ході відвідування ними уроків з фаху й інших навчальних предметів, виховних заходів з відповідним фаховим і психолого-педагогічним аналізом;
- створити оптимальні умови здобувачам вищої освіти для професійного самовдосконалення на основі моніторингу власної практичної діяльності, розвитку творчих здібностей для формування психологічної готовності до майбутньої професійної діяльності.

Бази практики. Згідно з вимогами Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджено вченою радою університету 30.08.2021 р.; введено в дію наказом ректора від 31.08.2021 р. №111-ОД) та на основі укладених договорів на проведення навчальної психолого-педагогічної практики базами практики визначено заклади загальної середньої освіти м. Кам'янець-Подільський та інші заклади освіти, які відповідають вимогам до баз практики і спроможні забезпечити виконання здобувачам вищої освіти робочої програми практики. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка уклав із базами практики договори на проведення практики здобувачів вищої освіти за формою, визначеною в наказі Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. №93 (зареєстровано в Міністерстві юстиції України 30.04.1993 р. №35).

У ході проведення навчальної психолого-педагогічної практики у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі **компетентності**:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

ЗК 04 Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність).

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 06 Здатність володіти і практично реалізовувати психолого-педагогічні технології, методики, що під час реалізації різних форм фізичної культури в закладі загальної середньої освіти сприяють формуванню в дітей позитивної самооцінки, я-ідентичності, мотивації до фізичної активності, критичного мислення у пов'язаних із нею питаннях та вміння організовувати відповідну пізнавальну діяльність (психологічна компетентність).

СК 07 Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття, емоції, керувати власними емоційними станами за допомогою засобів і методів фізичної культури, а також тактовно і конструктивно взаємодіяти з дітьми, іншими учасниками освітнього процесу у напрямі усвідомлення та поцінування кожного як особистості під час реалізації різних форм фізичної культури в закладі загальної середньої освіти (емоційно-етична компетентність).

СК 08 Здатність до рівноправної й особистісно орієнтованої взаємодії з дітьми під час реалізації різних форм фізичної культури в закладі загальної середньої освіти, у тому числі із залученням батьків на засадах партнерства для надання додаткової допомоги дітям і підтримки тих, хто має особливі освітні потреби (компетентність педагогічного партнерства).

СК 13 Здатність проектувати зміст уроків, позаурочних форм фізичної культури, виконуючи вимоги державного стандарту освіти та враховуючи освітні потреби і попередні результати розвитку та навчання дітей (проектувальна компетентність).

СК 16 Здатність впродовж життя визначати умови, ресурси професійного розвитку та взаємодії з іншими вчителями на засадах партнерства і підтримки (компетентність у професійній самоосвіті впродовж життя).

У ході проведення навчальної психолого-педагогічної практики здобувачі вищої освіти мають досягнути таких **програмних результатів навчання (ПРН)**:

ПРН 03 Здійснює під час професійної діяльності усну та письмову комунікацію державною мовою, а також спроможний використати знання іноземної мови.

ПРН 04 Вміє застосовувати теоретичне моделювання при формуванні змісту уроків та інших форм фізичної культури дітей з урахуванням вікових особливостей, персональних здібностей, інтересів, потреб і мотивів.

ПРН 07 Вміє орієнтуватись в інформаційному просторі фізичної культури, здійснювати пошук і критичний аналіз одержаної інформації, а також адекватно оперувати нею під час професійної діяльності; добирати електронні освітні

ресурси, оцінювати їх ефективність для досягнення освітніх цілей відповідно до умов навчання, вікових особливостей, рівня підготовленості й потреб дітей.

ПРН 09 Вміє тактовно і конструктивно взаємодіяти з дітьми, іншими учасниками освітнього процесу у напрямі усвідомлення та поцінювання кожного як особистості, на засадах усвідомлення особистих відчуттів, почуттів, емоцій, а також керувати власними емоційними станами за допомогою засобів і методів фізичної культури.

ПРН 14 Знає вимоги до оформлення документації, основні закономірності побудови документів для забезпечення освітнього процесу та вміє практично застосовувати такі знання.

ПРН 15 Вміє враховувати вихідні дані й індивідуальні особливості дітей при прогнозуванні результатів фізичної культури на кожний рік навчання, а поставлені завдання і можливості дітей при прогнозуванні результатів на певний навчальний семестр і чверть.

ПРН 16 Проектує зміст уроків фізичної культури для учнів початкової, основної школи та позаурочних форм із урахуванням вимог державного стандарту освіти, освітніх потреб і попередніх результатів розвитку та навчання дітей.

ПРН 17 Використовує сучасну аналітику та психологічно-педагогічні умови оцінювання результатів дітей та забезпечення само оцінювання ними, що стосується розвитку фізичних якостей, навчання рухових дій, формування теоретико-методичних знань.

ПРН 18 Застосовує у професійній діяльності методи наукового пізнання, збирає інформацію, інтерпретує її та робить висновки щодо дієвості освітніх інновацій у фізичній культурі, умов упровадження й інтегрування останніх у власну практику, а при висвітленні результатів власної пошукової діяльності виконує положення документальних джерел, що стосуються академічної доброчесності.

ПРН 19 Здійснює особистий професійний розвиток, ураховуючи індивідуальні професійні потреби, чинні вимоги та моніторинг результатів, а також взаємодіє з іншими вчителями закладу загальної середньої освіти як рівноправний партнер.

Термін проходження навчальної психолого-педагогічної практики

Назва практики	Семестр	Тижні	Кредити ЄКТС
Навчальна психолого-педагогічна практика	5	1	1,5

Організація проведення навчальної психолого-педагогічної практики

Навчальна психолого-педагогічна практика (далі – практика) здобувачів вищої освіти організовується на підставі наказу ректора про проведення практики. Безпосереднє керівництво навчальною психолого-педагогічною практикою здобувачів вищої освіти здійснюють керівники практики – викладачі кафедри педагогіки та менеджменту освіти і кафедри психології освіти. Перед початком практики проводиться настановна конференція, на якій

здобувачам вищої освіти роз'яснюються завдання і зміст практики, а також порядок її проходження.

Під час практики здобувачі вищої освіти організують свою діяльність відповідно до вимог Статуту закладу освіти, дотримуються Правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, виконують розпорядження адміністрації закладу освіти й керівників практики, беруть участь у позакласній, методичній та інших видах роботи закладу освіти.

Для виконання робочої програми практики, реалізації її завдань здобувачі вищої освіти закріплюються керівниками практики за певними класами та вчителями. Практична діяльність здобувачів вищої освіти здійснюється за індивідуальним планом, який складається кожним здобувачем вищої освіти на початку практики. Хід і результати роботи фіксуються у щоденнику практики. Щоденне навантаження здобувача вищої освіти становить до 8 годин робочого часу.

Режим роботи здобувачів вищої освіти під час проходження практики визначається керівниками практики. Усі здобувачі вищої освіти повинні приходити до закладу освіти не пізніше, як за 15 хвилин до початку занять у своєму класі, час перебування в закладі освіти визначається змістом і планом проведення практики.

До робочого часу здобувачів вищої освіти під час проходження практики входить відвідування уроків і виховних заходів з метою здійснення психолого-педагогічного спостереження за навчальною та виховною діяльністю учнів в освітньому процесі, організованістю здобувачів освіти під час уроку та ін. відповідно до визначених схем.

У разі порушення поставлених вимог здобувач вищої освіти (далі – практикант) усувається від проходження практики. Здобувач вищої освіти, робота якого визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав навчальний план семестру. Практика завершується підсумковою конференцією, на якій підбиваються підсумки, оцінюються результати роботи, обговорюються проблеми та подальші шляхи удосконалення практики.

Загальну організацію практики здобувачів вищої освіти та контроль за її проведенням у виші здійснює завідувач практики університету. Організація та проведення практики на факультеті фізично і культури покладається на декана факультету та завідувачів кафедр.

Безпосередні керівники – науково-педагогічні працівники кафедри педагогіки та менеджменту освіти й кафедри психології освіти – здійснюють керівництво практикою здобувачів вищої освіти кожної академічної групи.

У закладах освіти до керівництва навчальною психолого-педагогічною практикою залучаються адміністрація та вчителі.

ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ПРАКТИЦІ

Практикант зобов'язаний:

– взяти участь у настановній конференції з питань організації практики у визначений деканатом факультету фізичної культури час;

– до початку практики отримати від керівника практики від кафедри направлення, методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник, індивідуальне завдання) та консультації щодо оформлення необхідних документів;

- до початку практики пройти в університеті інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності;
- своєчасно прибути на базу практики;
- якісно та в повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені робочою програмою практики, індивідуальні завдання;
- вивчити та дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку на базі практики;
- своєчасно оформити звіт та захистити його в терміни, визначені наказом ректора університету.

Практикант має право:

- отримувати консультації від вчителів, класних керівників і керівників практики від університету з усіх питань проведення практики;
- вносити пропозиції щодо вдосконалення організації практики;
- виявляти ініціативу у виборі форм і методів навчальної та виховної роботи.

**ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКІВ ПРАКТИК ВІД ФАКУЛЬТЕТУ,
КАФЕДР І БАЗ ПРАКТИКИ**

Керівник практики факультету:

- здійснює планування, загальну організацію, навчально-методичне керівництво та облік результатів усіх видів практики;
- спільно з методистом навчального відділу забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед направленням здобувачів вищої освіти на практику: розподіл за базами практики, інструктаж про порядок проходження практики, інструктаж з охорони праці і безпеки життєдіяльності, надання необхідних документів;
- контролює виконання програми практики, вживає заходів щодо усунення недоліків; разом з деканатом факультету та адміністрацією навчального закладу вирішує спірні питання та конфліктні ситуації;
- вивчає та аналізує звітну документацію здобувачів вищої освіти, відгуки керівників, готує підсумковий звіт про результати практики і надає його в деканат і завідувачеві практики університету, в термін, встановлений наказом ректора.

Методист навчального відділу:

- спільно із факультетським керівником практики, завідувачами кафедри визначає бази практики, що забезпечують виконання робочої програми практики;
- спільно з факультетським керівником практики забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед направленням здобувачів вищої освіти на практику: розподіл за базами практики, інструктаж про порядок проходження практики, інструктаж з охорони праці і безпеки життєдіяльності, надання необхідних документів;
- складає проекти наказів про направлення здобувачів вищої освіти на практику, припинення та відновлення практики, захист практики;
- бере участь в організації та проведенні інструктивних нарад із питань організації, проведення практики та підсумкових конференціях за її результатами;
- готує супровідні документи (направлення в заклади освіти, інформаційні повідомлення на кафедри);

- проводить наради зі старостами груп практикантів із питань проходження практики та ведення документації;

- збирає документацію здобувачів вищої освіти з практики, забезпечує її перевірку керівниками практики.

Керівник практики здобувачів вищої освіти від кафедри педагогіки та менеджменту освіти й кафедри психології освіти:

- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед направленням здобувачів вищої освіти на практику: інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності, правил поведінки (в установах, організаціях, на підприємствах), надає здобувачам вищої освіти необхідні документи (направлення, програму, щоденник практики, методичні рекомендації щодо оформлення звітної документації тощо);

- повідомляє практикантів про форми звітності;

- бере участь у розробці програм практик;

- бере участь у розподілі практикантів за базами практики;

- до початку практики проводить з практикантами інструктаж з безпеки життєдіяльності та охорони праці, оформляє відповідні документи;

- бере участь у настановних інструктивних нарадах та підсумкових конференціях з питань практики;

- відстежує своєчасне прибуття практикантів на базу практики;

- здійснює контроль за виконанням робочої програми практики та термінами її проведення;

- забезпечує спільно з керівником практики від бази практики високу якість її проходження практикантами згідно з робочою програмою;

- контролює забезпечення необхідних умов праці, організації побуту практикантів на базі практики та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та безпеки життєдіяльності;

- надає методичну допомогу практикантам під час виконання ними завдань, перевіряє робочу документацію;

- проводить консультації для практикантів щодо опрацювання зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику;

- інформує практикантів про порядок подання звітів про практику та їх захисту;

- перевіряє звітну документацію практикантів;

- приймає захист звітів практикантів про практику в складі комісії;

- оцінює результати практики здобувачів вищої освіти, виставляє оцінки у відповідні документи;

- здає звіти практикантів про практику на кафедру педагогіки та менеджменту освіти й на кафедру психології освіти;

- готує звіт про проведення практики.

Керівник практики від бази практики здійснює загальне керівництво практикою, несе особисту відповідальність за її проведення.

Керівник практики від бази практики:

- розподіляє практикантів за робочими місцями відповідно до графіка проходження практики, забезпечує ефективність її проходження;

- забезпечує проведення інструктажу з охорони праці та безпеки життєдіяльності, протипожежної безпеки на базі практики та на робочому місці під час виконання конкретних видів робіт;

- ознайомлює практикантів із організацією роботи на конкретному робочому місці;
- забезпечує проходження практики здобувачами вищої освіти;
- забезпечує і контролює дотримання практикантами правил внутрішнього розпорядку бази практики;
- створює необхідні умови для оволодіння практикантами новою технікою, сучасними технологіями та методами організації праці, сприяє підбору матеріалу для виконання курсових робіт;
- оцінює якість проходження практики здобувачами вищої освіти, складає на них характеристику з відображенням виконання робочої програми практики, якості професійних знань та умінь.

ПРАВИЛА ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Практикант винятково виконує завдання, які передбачені робочою програмою практики. У разі притягнення практиканта до робіт, які не передбачені робочою програмою практики, йому слід негайно повідомити про це керівника практики від кафедри педагогіки та менеджменту освіти й кафедри психології освіти.

Під час проходження практики **заборонено**:

- порушувати правила внутрішнього трудового розпорядку бази практики;
- залишати робоче місце без дозволу керівника практики від бази практики, керівника кафедри педагогіки та менеджменту освіти й кафедри психології освіти;
- відволікати від роботи працівників бази практики, які його оточують;
- у разі встановлення порушень вимог охорони праці в службовому приміщенні розпочинати чи продовжувати роботу до усунення небезпеки, якщо це загрожує життю та здоров'ю, обов'язково повідомити про це керівника бази практики;
- під час виникнення несправності обладнання та приладів самостійно їх ремонтувати, натомість потрібно негайно повідомити безпосереднього керівника бази практики та припинити роботу до усунення недоліків; заборонено виконувати будь-які види ремонтних робіт на робочому місці.

Практикант **зобов'язаний**:

- дотримуватися дисципліни праці; берегти обладнання, інвентар, матеріали, навчальні посібники тощо; виконувати вимоги охорони праці, пожежної безпеки, передбачені відповідними правилами, інструкціями, наказами, розпорядженнями; тримати в порядку та чистоті своє робоче місце, не порушувати санітарні правила у приміщеннях; утримуватись від дій, які заважають іншим працівникам виконувати свої обов'язки;
- повідомляти керівника закладу та/або керівника від бази практики про всі недоліки, які знижують рівень безпеки життєдіяльності людини (норми освітленості, небезпеку виникнення травм при експлуатації обладнання, інструментів тощо);
- вжити екстрених заходів за погіршення стану здоров'я учня/практиканта (запаморочення, втрата свідомості, кровотеча з носа та ін.) (у разі проходження практики в закладах освіти), надати йому першу допомогу та викликати медичного працівника;

– дбати про особисту безпеку, повідомляти про погіршення стану власного здоров'я під час проходження практики.

Під час виконання посадових обов'язків вчителя можуть мати місце наступні шкідливі та небезпечні фактори:

- недостатнє освітлення робочої зони;
- зорове стомлення при тривалій роботі з документами;
- ураження електричним струмом при дотику до струмоведучих частин електрообладнання та електроприладів з порушеною ізоляцією;
- опіки при роботі з нагрівальними приладами;
- підвищена психоемоційна напруга;
- значне голосове навантаження;
- статичне навантаження при незначному загальному м'язовому руховому навантаженні;
- пожежонебезпека;
- висока щільність епідемічних контактів;
- травми і падіння.

Вчитель повинен забезпечити умови для проведення навчального та виховного процесу у закладі середньої освіти і несе особисту відповідальність за порушення правил безпеки, вимог охорони праці та санітарно-гігієнічних правил. Вчитель зобов'язаний дотримуватися протипожежного режиму в установі, правил пожежної безпеки, знати місця розташування первинних засобів пожежогасіння, а також порядок дій при виникненні пожежі або іншої НС, напрямок евакуації, вміти користуватися первинними засобами пожежогасіння. У навчальному кабінеті не допускається знаходження та використання легкозаймистих пожежонебезпечних предметів чи речовин, а також забороняється використання джерел відкритого вогню, обігрівачів, електричних чайників, кип'ятильників, несертифікованих подовжувачів та саморобних пристроїв.

Не допускається виконувати роботу, перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння або у стані, викликаному вживанням наркотичних речовин, психотропних, токсичних або інших одурманюючих речовин, а також розпивати спиртні напої, вживати наркотичні засоби, психотропні, токсичні чи інші одурманюючі речовини на робочому місці або на території бази практики.

Необхідно дотримуватися наступних заходів безпеки від ураження електричним струмом:

- не торкатися до відкритих і неогороджених струмоведучих частин електроприладів, комп'ютерного обладнання та оргтехніки, до оголених або з пошкодженою ізоляцією проводів;
- не включати в електромережу і не відключати прилади мокрими і вологими руками;
- дотримуватися послідовності включення і виключення приладів, не порушувати технологічні процеси;
- не залишати включені в електромережу прилади без нагляду, включаючи технічні засоби навчання, персональний комп'ютер та іншу оргтехніку;
- не пересувати включені в електричну мережу прилади, включаючи технічні засоби навчання, персональний комп'ютер та іншу оргтехніку;
- не складати на електроприлади папір, речі та інші предмети;
- не проводити вимикання пристроїв ривком за шнур живлення;

- не намагатися виконати ремонт включеного в мережу електрообладнання;
- не згинати і не затискувати електричні з'єднувальні кабелі, дроти (шнури).

Дотримання правил поведінки в аварійних ситуаціях. Не допускається приступати до виконання роботи у разі поганого самопочуття або раптової хвороби. У разі отримання травми вчитель зобов'язаний припинити роботу, покликати на допомогу, скористатися аптечкою першої допомоги і звернутися до медичного пункту. При отриманні травми іншим працівником необхідно надати йому першу домедичну допомогу. За необхідності, викликати швидку медичну допомогу за телефоном 103 і повідомити про факт травмування. Забезпечити до початку розслідування збереження обстановки на місці події, а якщо це неможливо (існує загроза життю і здоров'ю оточуючих) – фіксування обстановки шляхом складання схеми, протоколу, фотографування або іншим методом.

У разі появи задимлення або загоряння негайно припинити роботу, відключити у щитку відповідне електрообладнання, евакуювати учнів з кабінету до безпечного місця, сповістити голосом про пожежу і вручну задіяти автоматичну пожежну сигналізацію (АПС), викликати пожежну охорону за телефоном 101, повідомити про це адміністрацію закладу. При відсутності явної загрози життю вжити заходів до ліквідації пожежі за допомогою первинних засобів пожежогасіння.

При використанні вогнегасників не можна направляти в бік людей струмінь вуглекислоти і порошку. При користуванні вуглекислотним вогнегасником, щоб уникнути обмороження не братися рукою за розтруб вогнегасника. При загорянні електроустаткування для його гасіння слід застосовувати тільки вуглекислотні або порошкові вогнегасники.

У разі загрози або виникнення осередку небезпечного впливу техногенного характеру, слід керуватися відповідними інструкціями про порядок дій та Планом евакуації.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Навчальна психолого-педагогічна практика є початковим етапом практичного освоєння педагогічної професії. З метою ознайомлення здобувачів вищої освіти із системою загальної середньої освіти в Україні, з особливостями роботи різних типів закладів середньої освіти практика проводиться у закладах середньої освіти різного типу. Практична діяльність здобувачів вищої освіти здійснюється за індивідуальним планом, який складається кожним здобувачем вищої освіти на початку практики.

Практика відбувається у 5 семестрі та проходить у три етапи: 1-й – організаційний, 2-й – основний, 3-й – підсумковий.

№ з/п	Зміст роботи	Кількість годин	Форми й методи організації діяльності	Форма звіту
Змістовий модуль 1. Навчальна та виховна робота під час практики (завдання з педагогіки)				
1.	Настановна конференція в університеті (мета, завдання і зміст навчальної психолого-педагогічної практики, вимоги до ведення документації,	2 год.	Участь у конференції.	Фіксація інформації у щоденнику.

	огляд новинок психологічної та педагогічної літератури)			
2.	Психологічні вимоги до побудови розкладу і організації різних форм шкільних занять. Роль психодіагностики індивідуально-психологічних властивостей учня в організації педагогом освітнього процесу.	2 год.	Вивчення шкільної документації: класного журналу, режиму роботи школи, розкладу дзвінків. Бесіда з учителем і завучем. Вивчення сайту школи	Запис у щоденнику спостережень
3.	Ознайомлення з навчальною та виховною роботою школи: а) взяти участь у бесіді про основні напрями роботи школи, завдання на поточний рік; б) ознайомитись із шкільною документацією: планом роботи школи, особовою справою учня, класним журналом (паперова та електронна форма); в) взяти участь у бесіді з класним керівником з метою загального уявлення про клас, окремих учнів, зміст виховної роботи класного керівника	4 год.	Бесіда, робота зі шкільною документацією Вивчення сайту школи. Консультація у керівників практики.	Запис у щоденнику спостережень.
4.	Вивчення системи роботи класного керівника: а) робота з класом; б) робота з активом класу; в) індивідуальна робота з школярами; г) робота класного керівника з батьками учнів.	4 год.	Відвідання виховного заходу у прикріпленому класі. Допомога класному керівникові у підготовці і проведенні виховного заходу. Бесіда з класним керівником, ознайомлення з планом роботи класного керівника. Спостереження за роботою класного керівника з активом. Бесіда з активом. Бесіда з класним керівником ознайомлення з планом роботи класного керівника. Відвідання батьківських зборів у класі, спостереження за проведенням індивідуальної бесіди з батьками й допомога класному керівникові у проведенні	Запис у щоденнику спостережень класу.

			батьківських зборів.	
5.	Ознайомлення з освітнім процесом закладу середньої освіти. Відвідання та аналіз уроків: спостереження за здійсненням викладання та засвоєння учнями знань, умінь, навичок, за реалізацією на уроці принципів навчання, за використанням вчителем засобів, методів, прийомів роботи, форм організації навчальної діяльності учнів, за здійсненням контролю та оцінюванням навчальних досягнень учнів. Виконання індивідуальних дослідницьких завдань.	11 год.	Відвідання та аналіз уроків. Консультація у керівника практики. Аналіз шкільної документації.	Запис у щоденнику спостережень.
Змістовий модуль 2. Психологічний аналіз навчально-виховного процесу у загальноосвітній школі (завдання з психології)				
6.	Вивчення організованості учня під час уроку.	3 год.	Спостереження, опрацювання списку джерел	Протокол спостереження
7.	Спостереження за навчально-пізнавальними інтересами учнів під час уроку	3 год.	Спостереження, опрацювання списку джерел, складання протоколу спостережень	Протокол спостереження
8.	Аналіз навчальної взаємодії вчителя й учнів	3 год.	Спостереження, опрацювання списку джерел, складання протоколу спостереження	Протокол спостереження
9.	Дослідження психічних пізнавальних процесів учня за допомогою психодіагностичної методики	3 год.	Проведення психодіагностичної методики	Протокол
10.	Підготовка психолого-педагогічної характеристика діяльності учня	4 год.	Узагальнення, складання психолого-педагогічної характеристики особистості учня	Письмова психолого-педагогічна характеристика особистості учня
11.	Психологічний аналіз уроку	4 год.	Спостереження, опрацювання списку джерел, складання протоколу спостережень	Протокол спостережень
12.	Захист навчальної психолого-педагогічної практики. Підбиття підсумків практики. Залік	2 год.	Звіти студентів про виконання індивідуального плану та щоденники	Звітні матеріали про навчальну психолого-педагогічну практику.
Разом		45 год.		

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ЕТАП

1. Настановна конференція. Участь у настановній конференції здобувачів вищої освіти одержання направлень для проходження практики, рекомендацій щодо її організації, проведення інструктажів з безпеки життєдіяльності та охорони праці.

2. Ознайомлення з базою практики. Ознайомлення здобувачів із закладом, у якому виконуватимуться обов'язки практиканта (вчителя), специфікою організації навчально-виховного процесу у закладі середньої освіти, нормативними документами, які регламентують його роботу (індивідуальний план роботи, посадова інструкція тощо).

3. Складання індивідуального плану практики. Складання індивідуального плану практики відповідно до змісту робочої програми навчальної психолого-педагогічної практики та узгодження його з керівниками практики. В індивідуальному плані необхідно висвітлити планування виконання завдань практики.

Наприклад: Відповідно до змісту програми навчальної психолого-педагогічної практики плануую виконати наступні завдання практики:

1. Взяти участь у настановній конференції щодо завдань практики та організаційних моментів.

2. Познайомитися із керівництвом бази практики .....

3. Ознайомитись з нормативними документами вчителя .....

4. Вести щоденник практики....

5. ....

Дата   Підпис   Прізвище, ініціали студента

4. Узгодження з керівниками практики від кафедри педагогіки та менеджменту освіти та кафедри психології освіти розкладу консультацій.

ОСНОВНИЙ ЕТАП

На основному етапі здобувач ВО здійснює таку діяльність:

– налагоджує у колективі бази практики (з учителями та учнями) психологічний контакт;

– здійснює збір, обробку та аналіз матеріалів, отриманих в результаті психологічної діагностики, бесід, опитувань, спостережень тощо;

– систематизує, узагальнює, осмислює отриману в ході спостереження інформацію;

– готує і проводить психо-діагностичне дослідження за обраною методикою для вивчення пізнавального процесу учня;

– аналізує результати спостережуваних навчальних занять, обговорює їх з учителем, формує рекомендації щодо подальшої роботи з розвитку особистості.

Для реалізації поставлених завдань, практикант повинен виконати наступні види робіт:

– складає індивідуальний план роботи практиканта;

– веде щоденник навчальної психолого-педагогічної практики, в якому записує календарний графік, фіксує та аналізує процес і результати власної діяльності (складання індивідуального плану, підготовка й проведення психодіагностики та психокорекції, виконання індивідуального науково-дослідного завдання; робота з документацією, реалізація функцій практичного психолога);

- обирає психо-діагностичну методикау та збирає матеріали психо-діагностичного дослідження психічного пізнавального процесу;
- виготовляє предметний (стимульний) матеріал для проведення психо-діагностичної роботи;
- готує протоколи спостереження за психічними пізнавальними процесами;
- складає звіт про проходження практики, підписаний студентом і керівниками практики.

ПІДСУМКОВИЙ ЕТАП

1. Оформлення та подання керівникам практики (від баз практики та кафедри педагогіки та менеджменту освіти та кафедри психології освіти) на перевірку звітної документації, а саме:

- Щоденник практики (див. додаток 1);
- Індивідуальний план практиканта (див. додаток 2);
- Звіт про навчальну психолого-педагогічну практику (див. додаток 3);
- Звітна документація з психології (див. додаток 4);
- Звітна документація з педагогіки (див. додатки 5 і 6).

2. Участь у підсумковій конференції. Захист результатів навчальної психолого-педагогічної практики.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Вести щоденник навчально-психолого-педагогічної практики (фіксувати та аналізувати процес і результати власної діяльності, робота з документацією (вивчення особливостей ведення журналу).

2. Брати участь у консультаціях керівників практики.

3. Ознайомитися з закладом освіти, досвідом його роботи, традиціями, особливостями.

4. Ознайомитися зі структурою, змістом навчальних програм з предмета, плануванням роботи вчителів-предметників, виховної роботи класного керівника.

5. Підготувати результати психологічного дослідження навчально-пізнавальної діяльності учнів під час уроку, взаємодії вчителя та учнів, протоколи спостережень за особливостями пізнавальної діяльності на уроці та психологічний аналіз уроку.

6. Підготувати результати спостережень за процесом викладання на уроці, за процесом засвоєння учнями знань на уроці, за реалізацією принципів та методів навчання на уроках в закладах загальної середньої освіти, конспект плану-конспекту виховного заходу (на вибір практиканта); схеми спостережень: за процесом навчання на уроці; за процесом засвоєння здобувачами освіти теоретичних знань, вмінь і навичок на уроці; за реалізацією принципів навчання на уроці; за реалізацією методів навчання на уроці; за здійсненням контролю успішності навчальної діяльності здобувачів освіти

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ПРАКТИКАНТА З НАВЧАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Щоденник практики. Упродовж терміну проведення практики практикант веде щоденник, в якому фіксує результати вивчення шкільної та класної документації, спостережень і бесід, аналізує проведену роботу, висловлює пропозиції і побажання (див. додаток 1).

На сторінках щоденника практикант фіксує зміст проведеної роботи на практиці та відображає інформацію про розклад уроків у закріпленому класі, розклад дзвінків у закладі освіти й щоденні записи про виконання завдань практики.

Індивідуальний план практиканта. План складає кожен практикант у перший день навчальної психолого-педагогічної практики після ознайомлення з класом, класним керівником, планом виховної роботи та подається на затвердження керівникам практики (див. додаток 2).

Звіт про навчальну психолого-педагогічну практику. Після закінчення терміну проходження практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання робочої програми практики. Форма звітності практиканта про проходження практики – письмовий звіт, який подається на рецензування керівнику практики від кафедри педагогіки та менеджменту освіти та кафедри психології освіти. Після доопрацювання та остаточного погодження з керівником практики від кафедр звіт у друкованому вигляді подають на захист. Звіт підписує практикант, підписує та оцінює безпосередній керівник від бази практики, члени комісії з захисту звітів про проходження практики.

Звіт про проходження навчальної психолого-педагогічної практики має містити відомості про виконання практикантом усіх розділів робочої програми практики та індивідуального завдання, результатів практичної роботи отриманих протягом практики, розділи з охорони праці та безпеки життєдіяльності, висновки і пропозиції, список використаних джерел та ін. (див. додаток 3).

Звітна документація з психології. Має бути представлена у вигляді чотирьох протоколів та узагальнюючої таблиці (див. додаток 4).

Звітна документація з педагогіки. Має бути представлена у вигляді: плану-конспекту виховного заходу (на вибір практиканта) (див. додаток 5); схеми спостережень (див. додаток 6): за процесом навчання на уроці; за процесом засвоєння здобувачами освіти теоретичних знань, вмінь і навичок на уроці; за реалізацією принципів навчання на уроці; за реалізацією методів навчання на уроці; за здійсненням контролю успішності навчальної діяльності здобувачів освіти.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Комісія оцінює результати практики здобувачів вищої освіти в терміни, встановлені відповідним наказом ректора про проведення навчальної психолого-педагогічної практики здобувачів вищої освіти на базах практики в останні дні її проходження або в університеті впродовж перших десяти календарних днів після завершення практики.

Здобувачеві вищої освіти, який не виконав робочу програму практики з поважних причин (підтверджених документально), може бути надано право на проходження практики повторно за умов, визначених університетом та за погодженням із базою практики. Здобувача вищої освіти, який вдруге отримав негативну оцінку з практики «не зараховано», відраховують з університету.

Здобувача вищої освіти, який не виконав робочу програму практики без поважних причин або отримав оцінку «не зараховано» за результатами захисту звіту про практику, відраховують з університету за невиконання навчального плану.

Захист навчальної психолого-педагогічної практики завершується виставленням заліку.

Рейтингове оцінювання навчальних досягнень практиканта за підсумками проходження навчальної психолого-педагогічної практики здійснюють керівники практики від бази практики, керівники практики від кафедри педагогіки та менеджменту освіти й кафедри психології освіти за 100-бальною шкалою, за національною шкалою та за шкалою ECTS. Її результати фіксується у відомості обліку успішності та заліковій книжці здобувача вищої освіти.

Розподіл балів за змістовими модулями:

Поточний контроль – 100 балів		Сума балів
Змістовий модуль 1. Завдання з педагогіки	Змістовий модуль 2. Завдання з психології	100
50 балів	50 балів	

Підбиття результатів практики відбувається відповідно до критеріїв оцінювання результатів навчальної психолого-педагогічної практики, а саме:

- ступінь виконання практикантами завдань практики;
- якість психолого-педагогічних знань, проявлених під час практики та їх відображення у звітній документації;
- рівень сформованості умінь та навичок практичної роботи практикантів як майбутніх фахівців;
- якість виконання практикантом окремих видів діяльності (планування роботи, ознайомлення з навчальною та виховною роботою закладу освіти, класу, психологічні спостереження й аналіз відвіданих уроків та позаурочних заходів, самостійне проведення деяких форм роботи тощо);
- рівень теоретичного осмислення практикантами своєї практичної діяльності (її мети, завдань, змісту, форм і методів);
- ставлення практикантів до роботи, до здобувачів освіти, до своєї майбутньої професії.

Шкала ECTS	Бали	Критерії оцінювання
«А» – «зараховано»	90–100 балів	Всі завдання навчальної психолого-педагогічної практики виконано в повному обсязі. Практикант уміє застосовувати і творчо використовувати психолого-педагогічні та фахові знання, пов'язані з особливостями педагогічної діяльності, проявляє творчість під час виконання завдань практики. Звіт містить всі структурні елементи та подано у встановлений термін. Щоденник оформлено охайно, відповідно до поданих у робочій програмі та методичних рекомендаціях вимог. Зміст записів та аналіз проведеної роботи відповідають завданням практики.
«В» – «зараховано»	82–89 балів	Завдання виконано правильно, але недостатньо повно (відсутні власні міркування з приводу організації навчального та виховного процесу в освітньому закладі). Виявлено вміння практиканта застосовувати психолого-педагогічні та фахові знання, пов'язані з особливостями педагогічної діяльності. Звіт містить всі структурні елементи та подано у встановлений термін. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики. Записи та аналіз проведеної роботи відповідають завданням робочої

		програми практики, однак є незначні відхилення від вимог до їх оформлення.
«С» – «зараховано»	75–81 бал	Завдання навчальної психолого-педагогічної практики виконано з незначними помилками, записи достатньою мірою розкривають зміст виконання завдань робочої програми практики. Практикант дав відповіді на поставлені питання, однак не проявив творчого підходу до виконання завдань. Звітна документація оформлена згідно з вимогами із незначними помилками. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, однак є порушення щодо оформлення звітної документації.
«D» – «зараховано»	67–74 бали	Завдання навчальної психолого-педагогічної практики виконано, зібраний матеріал відповідає переліку, визначеному робочою програмою практики, однак при оформленні звітної документації не проявлено творчого підходу до виконання завдань, не витримано всіх вимог, записи спостереження поверхові та стислі, трапляються мовні та мовленнєві помилки, є порушення в оформленні звітної документації.
«E» – «зараховано»	60–66 балів	Всі завдання практики виконано поверхово, допущено неточності, грубі помилки. У звітній документації є всі звітні матеріали, але не проявлено творчого підходу до їх виконання, у їхньому оформленні наявні суттєві порушення вимог, трапляються мовні та мовленнєві помилки.
«FX» – «не зараховано» (з можливістю доопрацювання звітних матеріалів і приведення їх у відповідність до вимог робочої програми)	35–59 балів	Практикант має пропуски у проходженні практики, про що свідчить відсутність записів у щоденнику. Наявні записи не відповідають завданням робочої програми практики. Зібрані матеріали подано переважно у вигляді ксерокопій. У їхньому оформленні наявні суттєві порушення вимог, є мовні та мовленнєві помилки.
«F» – «не зараховано» (з можливістю повторного проходження практики за індивідуальною програмою)	34 і менше	Практикант з певних причин не з'явився і не пройшов навчальну психолого-педагогічну практику, не оформив звітну документацію.

Список рекомендованих джерел з педагогіки:

1. Загальна педагогіка : навчальний посібник / О. Ф. Євсюков, С.А. Чупахін; за ред. О. Ф. Євсюкова; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. Харків, 2020. 150 с.
2. Задорожна-Княгницька Л. В., Тимофєєва І. Б. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. для здоб. вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» спец. 013 «Початкова освіта», Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 192 с.
3. Миронова С. П., Чопік О. В. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка : підручник. 2-ге видання : перероблене та доповнене. Кам'янець-Подільський. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 332 с.
4. Нова українська школа: путівник для вчителя 5-6 класів: навчально-методичний посібник/ за ред. А.Л. Черній; відп за вип. В.М. Салтишева. Рівне: РОІППО, 2022. 168 с. URL: <http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf>

5. Основи педагогічної майстерності та творчості вчителя: навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] / [автори-укладачі : О. М. Дутко, О. В. Горбатюк, І. Ю. Лебідь, С. В. Поліщук, В. В. Федорчук; за заг. ред. В. В. Федорчук]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 275 с.

6. Сергійчук О. М., Багно Ю. М., Плужник О. В. Основи корекційної педагогіки : навчально-методичний посібник / за ред. О. М. Сергійчук. Переяслав : Видавництво, 2020. 224 с.

Список рекомендованих джерел з психології:

1. Психологія освіти: робоча програма і практикум : навчально-методичний посібник / Дуткевич Т.В. Київ : КНТ, 2023. 98 с.

2. Загальна і вікова психологія : Практикум : навчально-методичний посібник. / Н.П. Панчук. Кам'янець-Подільський : Друк-Сервіс, 2018. 168 с.

3. Методичні вказівки та матеріали для самостійної роботи з вікової та педагогічної психології (для студентів денної та заочної форми навчання) : укл. Савицька О. В. Кам'янець-Подільський : ФОП Панькова А. С., 2019. 92 с.

4. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2012. 424 с.

5. Дуткевич Т.В., Терещенко В.А. Вікова і педагогічна психологія (курс лекцій і практикум): Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Медобори 2006, 2012. 228 с.

6. Сидоренко О. Б. Практикум з вікової та педагогічної психології : навчальний посібник для студентів. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 262 с.

7. Токарева Н. М. Шамне А. В. Вікова та педагогічна психологія : навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів]. Київ, 2017. 548 с.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА**

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____ (вид і назва практики)

здобувача вищої освіти _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет _____

Кафедра (-ри) _____

Ступінь вищої освіти _____

Освітньо-професійна програма _____

Спеціальність _____
(назва)

_____ курс, _____ група

202___/202___ н. р.

Здобувач вищої освіти _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, організацію, установу _____

Печатка

підприємства, організації, установи “ ____ ” _____ 202_ року

_____
(підпис)

_____
(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи _____

Печатка

Підприємства, організації, установи “ ____ ” _____ 202_ року

_____
(підпис)

_____
(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Здобувач вищої освіти _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, організацію, установу _____

Печатка

підприємства, організації, установи “ ____ ” _____ 202_ року

_____
(підпис)

_____
(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи _____

Печатка

Підприємства, організації, установи “ ____ ” _____ 202_ року

_____
(підпис)

_____
(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

ЗРАЗОК ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПЛАНУ ПРАКТИКАНТА

№ з/п	Зміст роботи	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	2	3	4
1.	Взяти участь у настановній конференції, ознайомитися з робочою програмою навчальної психолого-педагогічної практики.		
2.	Ознайомитись з навчальною та виховною роботою закладу освіти: – взяти участь у бесіді про основні напрями роботи закладу освіти, завдання на поточний навчальний рік; – ознайомитись із шкільною документацією: планом роботи закладу освіти, особовою справою учня, класним журналом.		
3.	Ознайомитись із системою роботи класного керівника: – проаналізувати план виховної роботи класного керівника і зафіксувати у щоденнику його фрагмент на період практики; – ознайомитись зі змістом, формами і методами роботи класного керівника; – взяти участь у бесіді з класним керівником для ознайомлення з проведенням ним індивідуальної роботи зі здобувачами освіти; – ознайомитись із формами роботи класного керівника з батьками здобувачів освіти; – провести спостереження за роботою класного керівника з активом класу.		
4.	Надати допомогу класному керівникові у підготовці і проведенні виховного заходу. Зробити аналіз проведеного виховного заходу.		
5.	Ознайомитися з організацією і проведенням освітнього процесу в закладі освіти. Відвідати упродовж проходження практики практикантами не менше 18 уроків і провести спостереження: – за організацією навчання та засвоєння здобувачами освіти теоретичних знань, умінь і навичок; – за реалізацією на уроках принципів навчання; – за використанням учителем засобів, методів, прийомів роботи, форм організації навчальної роботи здобувачів освіти; – за здійсненням контролю та оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.		
6.	Виконати одне із індивідуальних дослідницьких завдань (за вибором практиканта). Результати записати у щоденник.		
7.	Провести спостереження за організованістю учня на уроці та активізацією її вчителем.		
8.	Провести спостереження за особливостями навчально-пізнавальних інтересів здобувача освіти на уроці, умовами їх активізації вчителем.		
9.	Шляхом спостереження дослідити систему взаємовідносин вчителя та здобувача освіти на уроці.		
10.	Визначити особливості пізнавальних психічних процесів здобувача освіти, їх вплив на навчальну успішність.		

1	2	3	4
11.	Скласти узагальнюючу психологічну характеристику здобувача освіти за визначеною схемою.		
12.	Систематично вести записи у щоденнику навчальної психолого-педагогічної практики.		
13.	Підготувати звіт про роботу за період навчальної психолого-педагогічної практики.		
14.	Взяти участь у захисті матеріалів навчальної психолого-педагогічної практики та звітній конференції.		

ЗВІТ ПРО НАВЧАЛЬНУ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНУ ПРАКТИКУ

Здобувача вищої освіти ____ курсу _____ групи
факультету фізичної культури

(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівники навчальної психолого-педагогічної практики:

від кафедри педагогіки та менеджменту освіти

(прізвище, ім'я, по батькові)

від кафедри психології освіти

(прізвище, ім'я, по батькові)

У звіті необхідно дати відповідь на такі питання.

1. Які уроки було відвідано під час практики? Які з них були найцікавішими? Які уроки справили позитивне враження, а які не сподобались і чому?
2. Які враження від організації виховної роботи в класі, у закладі освіти? Які цікаві виховні заходи спостерігав (-ла) під час проходження практики?
3. З якими формами виховної роботи у закладі освіти ознайомився (-лася)?
4. З якими особливостями роботи різних типів закладів освіти, що забезпечують здобуття загальної середньої освіти ознайомився під час практики? Які особливості роботи цих закладів освіти мав (-ла) нагоду спостерігати?
5. Які психолого-педагогічні спостереження і дослідження провів (-ла) під час навчальної психолого-педагогічної практики?
6. У чому полягає роль психолого-педагогічних спостережень та досліджень при організації навчальної та виховної роботи вчителем?
7. Яку практичну допомогу надано у закладі освіти (виготовлено наочність, дидактичні матеріали, проведено урок, виховний захід тощо)?
8. Як забезпечували виконання вимог правил з охорони праці та безпеки життєдіяльності?
9. Висновки та пропозиції.
10. Список використаних джерел.

Звіт підписує практикант, підписує та оцінює безпосередній керівник від бази практики.

ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ З ПСИХОЛОГІЇ

Завдання 1. Вивчення організованості здобувача освіти під час уроку

Мета: навчитися виявляти властивості уваги здобувачів освіти та аналізувати прийоми її активізації.

Схема вивчення організації уваги здобувачів освіти на уроці:

1. Як вчитель переключав увагу здобувачів освіти після перерви на зміст уроку? Які методи та прийоми ним були використані? Як сформульовано мету діяльності на уроці?

2. Як організована зміна видів діяльності здобувачів освіти на уроці?

3. Як на уроці створюється установка бути уважним?

4. Прояви уваги здобувачів освіти під час уроку: стійкість, зосередженість, інтенсивність, розподіл, переключення.

5. Як враховувалися індивідуальні особливості уваги здобувачів освіти на уроці?

6. Як побудована робота здобувачів освіти, у яких спостерігаються стійкі недоліки уваги?

7. Висновки та психологічні роздуми.

Заповнити протокол за такою формою:

Протокол спостереження №1

Дата _____ Заклад освіти _____ Клас _____

Урок з предмету _____

Номер уроку у розкладі _____ попередній урок _____

Стан здобувача освіти _____

Схема спостереження:

Назва ситуації	Тривалість включення в діяльність (швидко / повільно / середній рівень)	Час виконання завдання (швидко / повільно / середній рівень)	Кількість відволікань за час виконання завдання (висока/ середня/ низька)	Зміст відволікань (розмова з сусідом, Погляд у вікно, інші (вказати якими) справами тощо)
Підготовка робочого місця до уроку				
Виконання письмового завдання на уроці				
Діяльність під час відповідей інших учнів				

Усна відповідь				
Висновки				

Завдання 2. Спостереження за навчально-пізнавальними інтересами учня під час уроку

Протокол спостереження №2

Дата _____ Заклад освіти _____ Клас _____

Урок з предмету _____

Номер уроку у розкладі _____ попередній урок _____

Стан здобувача освіти _____

№ з/п	Прояви пізнавальних інтересів	Характеристика поведінки учня
1.	Що на уроці викликає емоційний відгук? (Постановка запитань, проблемні запитання, виклик до дошки, оцінювання відповідей інших учнів тощо)	
2.	Зосередженість на виконанні завдань (висока, середня, низька)	
3.	Прагнення взяти участь в обговоренні проблемних запитань (жодного разу/ кілька разів / завжди)	
4.	Активність на уроці (висока / середня / низька)	
5.	Наявність запитань до вчителя однокласників (які ставить запитання)	
6.	Реакція на успіхи та невдачі (радість / смуток / розпач / байдужість)	
7.	Висновок	

Завдання 3. Аналіз взаємодії вчителя та здобувача освіти

Протокол спостереження №3

Дата _____ Заклад освіти _____ Клас _____

Урок з предмету _____

Номер уроку у розкладі _____ попередній урок _____

Стан здобувача освіти _____

№ з/п	Спостережувані явища	Фіксація проявів на уроці
1.	Звернення до вчителя: – власні запитання з навчального матеріалу; – прохання уточнити, пояснити; – прохання роз'яснення про оцінку; – за дозволом.	
2.	Реакція на звернення вчителя: – виконання інструкції, настанови; – протест, опір; – зовнішня згода і невиконання; – емоційна реакція (позитивна, негативна).	
3.	Звертання до однокласників: – доброзичливе;	

	– агресивне; – з порушенням дисципліни на уроці (підказки, списування, розмови тощо); – конфлікти з вчителем; – конфлікти з однолітками.	
4.	Висновки:	

Завдання 4. Дослідження психічних пізнавальних процесів здобувача освіти за допомогою психо-діагностичної методики

Протокол №4

Дата _____ Заклад освіти _____ Клас _____

Час проведення діагностики _____

Номер уроку у розкладі _____ попередній урок _____

Стан здобувача освіти _____

Ставлення здобувача освіти до діагностики _____

Схема звіту:

1. Назва методики
2. Бланк відповідей здобувача освіти
3. Обробка результатів
4. Інтерпретація результатів діагностики
5. Висновки

Завдання 5. Психологічна характеристика особливостей поведінки та діяльності здобувачів освіти під час уроку

Узагальнююча таблиця

«Психологічна характеристика особистості учня»

Здійсніть узагальнення результатів проведеного психологічного вивчення здобувача освіти. Для цього запишіть у відповідну клітинку таблиці узагальнену і коротку характеристику за результатами всіх проведених досліджень (протоколи 1-4, вивчення шкільної документації, спостереження) та складіть короткі рекомендації для вчителів щодо оптимізації розвитку різних сторін особистості здобувача освіти.

№ з/п	Об'єкт вивчення	Висновки з результатів вивчення	Рекомендовані заходи щодо оптимізації розвитку різних сторін особистості учня
1.	Організованість		
2.	Навчально-пізнавальні інтереси		
3.	Система взаємовідносин		
4.	Психічні процеси (за методикою)		
5.	Навчальна успішність		
6.	Ставлення до навчання		

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ З ПСИХОЛОГІЇ:

1. Протоколи спостережень №№ 1, 2, 3, 4 (результати психо-діагностичної методики).
2. Узагальнююча таблиця.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНСПЕКТУ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

Перша сторінка

ЗРАЗОК ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ЗАТВЕРДЖЕНО

Керівник навчальної психолого-педагогічної практики від кафедри педагогіки та менеджменту освіти

_____

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____

(підпис)

« ____ » _____ 202_ р.

КОНСПЕКТ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

на тему: _____

здобувача вищої освіти __курсу_ групи
факультету фізичної культури

_____

(прізвище, ім'я, по батькові)

для проведення в _____ класі

_____

(назва закладу освіти)

« ____ » _____ 202_ р.

Друга сторінка

Мета заходу (виховна, пізнавальна, розвиваюча).

Форма проведення.

Дата проведення.

Обладнання і наочність.

Рекомендовані джерела.

ЗМІСТ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

I. Вступна частина: вступне слово вчителя, організація заходу, актуалізація теми заходу тощо.

II. Основна частина: викладення інформаційного матеріалу, запитання для обговорення, зміст завдань для групового чи колективного виконання, конкурсні завдання.

III. Заключна частина: підведення підсумків, рекомендації і пропозиції здобувачам освіти.

СХЕМА СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ПРОЦЕСОМ НАВЧАННЯ НА УРОЦІ

1. Тема уроку. Визначення вчителем мети уроку.
2. Стимулювання вчителем навчально-пізнавальної діяльності учнів: формуванню яких мотивів (інтересу чи відповідальності) надавалась перевага?
3. Виклад вчителем нового матеріалу: послідовність, доступність, логічність, зрозумілість, виразність, емоційність, використання наочності, створення проблемних ситуацій, застосування прийомів узагальнення, аналізу, порівняння, аналогії, залучення здобувачів освіти до самостійної роботи (репродуктивної чи творчої). Навести конкретні приклади.
4. Виправлення і аналіз вчителем помилок, допущених здобувачами освіти, залучення їх до цієї роботи.
5. Підсумок уроку: залучення здобувачів освіти до узагальнення, оцінка роботи здобувачів освіти під час уроку, залучення їх до самооцінки, пояснення домашнього завдання.
6. Загальне враження про урок: чи досягнута мета уроку.

СХЕМА СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ПРОЦЕСОМ ЗАСВОЄННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗНАТЬ, ВМІНЬ І НАВИЧОК НА УРОЦІ

1. Тема і мета уроку.
2. Які прийоми застосовує вчитель, щоб сприймання матеріалу було успішним?
3. Чи зрозуміли здобувачі освіти пояснення вчителя? За якими критеріями Ви визначили рівень розуміння?
4. Які рівні узагальнення матеріалу мали місце на уроці (понятійне, міжпонятійне, тематичне, підсумкове)? Обґрунтуйте.
5. Які вправи виконувались на уроці для застосування знань? Репродуктивні чи творчі? Наведіть конкретні приклади.
6. Загальне враження щодо рівня засвоєння учнями знань.

СХЕМА СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА РЕАЛІЗАЦІЄЮ ПРИНЦИПІВ НАВЧАННЯ НА УРОЦІ

1. Тема і мета уроку.
2. Чи визначені цілі і завдання уроку, чи реалізовані вони на уроці?
3. Які наукові поняття формувались на уроці, які виводились правила, закони тощо, які застосовувались у процесі практичної роботи?
4. На які попередні знання чи знання з інших предметів, з життєвого досвіду учнів спирався учитель?
5. Які прийоми застосовував учитель для збудження активності здобувачів освіти?
6. Чи показував учитель можливості практичного застосування отриманих на уроці знань? Як саме?
7. Як вчитель забезпечує реалізацію принципу свідомості навчання?

8. Якою мірою і наскільки доцільне використання на уроці наочних посібників, мультимедійних засобів навчання?
9. Чи доступно вчитель пояснював новий матеріал і порядок виконання практичних завдань?
10. Як учитель здійснював диференціацію навчання, індивідуальний підхід до здобувачів освіти?
11. Які позитивні емоції формував учитель під час уроку? Наведіть конкретні приклади.
12. Загальні висновки щодо реалізації принципів навчання на цьому уроці.

СХЕМА СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА РЕАЛІЗАЦІЄЮ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОЦІ

1. Тема і мета уроку.
2. Прослідкуйте логіку поведінки учителя, використання ним методів і прийомів актуалізації опорних знань.
3. За допомогою яких прийомів учитель спонукав здобувачів освіти до усвідомлення ними необхідності відновлювати у своїй пам'яті опорні знання?
4. Якою мірою спосіб актуалізації опорних знань підвів здобувачів освіти до вивчення нового навчального матеріалу?
5. Простежити весь хід діяльності учителя, спрямованої на організацію вивчення здобувачами освіти нового навчального матеріалу.
6. Дайте оцінку доцільності вибору методів і прийомів навчання у цьому фрагменті уроку.
7. Яким шляхом ішов учитель при дотриманні ним логіки викладу навчального матеріалу (індуктивним чи дедуктивним)?
8. Якою мірою здобувачі освіти володіють методами самостійної пізнавальної діяльності?
9. Наскільки така організація освітнього процесу сприяє підвищенню розумової активності здобувачів освіти?
10. Які методи навчання використав учитель у процесі формування у здобувачів освіти умінь та навичок? Наскільки вони, на Ваш погляд, ефективні?
11. Чи вдалося вчителю мобілізувати здобувачів освіти на узагальнення та систематизацію знань, умінь і навичок?
12. Як учитель стимулює навчальну діяльність здобувачів освіти?
13. Чи використані на уроці активні методи навчання? Які саме? Їх результативність.
14. Наскільки використані учителем методи і прийоми навчання сприяли активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти?
15. Дайте оцінку діяльності вчителя і здобувачів освіти, висловіть свої пропозиції щодо поліпшення уроку.

СХЕМА СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ЗДІЙСНЕННЯМ КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

1. Тема і мета уроку.
2. Чи забезпечується зворотний зв'язок у процесі навчання шляхом аналізу й оцінки знань, умінь та навичок здобувачів освіти.

3. Проведіть спостереження за створенням вчителем ситуацій значущості процесу перевірки й оцінки навчальної діяльності здобувачів освіти.

4. Висловіть свою думку щодо дотримання вчителем вимог об'єктивності, систематичності, аргументованості, врахування індивідуальних особливостей здобувачів освіти (темперамент, мовні дефекти та ін.), в аналізі й оцінці знань, умінь і навичок учнів.

5. Зробіть спостереження за утворенням (чи неутворенням) позитивного емоційного настрою здобувачів освіти під час опитування?

6. Чи чітко вчитель формулює запитання, яке спонукало здобувачів освіти до активних мислительних дій, чи витримує паузу, яка дає можливість учням зібратися з думками?

7. Проаналізуйте, наскільки уважно вчитель слухає відповідь здобувачів освіти, схвальним словом, жестом і мімікою стимулює мислительну активність вихованців.

8. Чи не перебиває монологічну відповідь здобувача освіти вчитель, чи робить аналіз після закінчення відповіді?

9. Зробіть спостереження за дотриманням вчителем критеріїв оцінювання.

10. Чи використовує вчитель формувальне оцінювання як інноваційну технологію в освітньому процесі?

11. Проаналізуйте доцільність залучення здобувачів освіти до перевірки рівня засвоєння знань шляхом перевірки письмових робіт інших учнів класу. Чи здійснює це вчитель?

12. Чи залишає вчитель за здобувачами освіти можливість повторно опрацювати навчальний матеріал, виконати навчальні завдання відповідно до їх індивідуальних розумових можливостей?

13. Чи схвалює вчитель хорошу відповідь здобувача освіти оцінними судженнями «Гарна робота», «Гарно підготувався», «Приємно було слухати», «Виправдав мої сподівання», «Правильна відповідь» і т. ін.?

14. Загальне враження про рівень успішності здобувачів освіти.